

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **A. P.**, zastoupené JUDr. Petrem Medunou, advokátem se sídlem Revoluční 23, Praha 1, proti žalovaným: **a) Ministerstvo zemědělství,** se sídlem Těšnov 17, Praha 1, **b) Ministerstvo financí,** se sídlem Letenská 15, Praha 1, **c) Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 7. 2012, č. j. 9 A 81/2012 - 24,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaným **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Předmět a dosavadní průběh řízení

[1.] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) se u Městského soudu v Praze žalobou domáhala obnovy řízení ve věci vedené pod sp. zn. 9 Ca 324/2005, pod níž byly Městským soudem v Praze spojeny ke společnému projednání a rozhodnutí žaloby stěžovatelky původně vedené pod sp. zn. 9 Ca 324/2005, 9 Ca 325/2005 a 9 Ca 326/2005. Těmito žalobami se stěžovatelka domáhala ochrany proti nečinnosti žalovaných ministerstev dle ustanovení § 79 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) s návrhem na

stanovení povinnosti žalovaným rozhodnout o odvolání a o žádosti o udělení výjimky z konfiskace podaných dne 16. 10. 1945 JUDr. Adolfem Schwarzenbergem proti konfiskačnímu výměru Okresního národního výboru v Českých Budějovicích č. 05 ze dne 4. 10. 1945, jenž byl vydán na základě dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa.

[2.] Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 16. 1. 2009, č. j. 9 Ca 324/2005 - 144, byly citované žaloby stěžovatelky zamítnuty. Kasační stížnost stěžovatelky pak byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2010, č. j. 8 Ans 3/2009 - 190 (judikatura NSS je dohledatelná na www.nssoud.cz).

[3.] Svůj návrh na obnovu řízení stěžovatelka odůvodnila tím, že by soudy nerozhodly v řízení o ochraně proti nečinnosti žalovaných bez toho, aniž by se obrátily na Ústavní soud s návrhem na posouzení ústavnosti zákona č. 143/1947 Sb., o převodu vlastnictví majetku hlubocké větve Schwarzenbergů na zem Českou (označovaného též jako „Lex Schwarzenberg“), kdyby jim byly známy právní znalecké posudky z archivu prezidenta republiky z roku 1947. Předmětné posudky prokazují, že je *Lex Schwarzenberg* protiústavní a že tato protiústavnost byla nejvyšším orgánům v době jeho aplikace známa.

[4.] Městský soud v Praze návrh stěžovatelky na obnovu řízení odmítl usnesením napadeným nyní projednávanou kasační stížností z důvodu nepřípustnosti obnovy řízení proti rozsudku vydanému v řízení o ochraně proti nečinnosti správního orgánu. Městský soud odkázal na ustanovení § 114 odst. 1 s. ř. s., jež připouští obnovu řízení toliko proti rozsudku vydanému v řízení o ochraně před zásahem správního orgánu a ve věcech politických stran a politických hnutí.

II. Obsah kasační stížnosti

[5.] Stěžovatelka napadla uvedené usnesení městského soudu kasační stížností, v níž uplatnila důvody zakotvené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) a e) s. ř. s. Za stěžejní stížnostní důvod označuje dlouhodobý *příliš úzký a formalistický přístup soudů i správních úřadů nejen k tomuto případu*. Tento svůj argument v kasační stížnosti dále rozvádí. Zejména namítá, že přestože již bylo rozhodnuto o žalobě na ochranu proti nečinnosti Krajského úřadu v Českých Budějovicích, nezbavuje tato skutečnost krajský úřad povinnosti rozhodnout. V řízení vedeném u městského soudu pod sp. zn. 9 Ca 324/2005 bylo rozhodováno bez znalosti stěžejních listin a nebylo tak možno kvalifikovaně rozhodnout o předložení návrhu Ústavnímu soudu na zrušení zákona č. 143/1947 Sb. Nepřiznání možnosti obnovy řízení tak v konečném důsledku představuje pokračování v nesprávném úředním postupu.

[6.] K otázce přípustnosti obnovy řízení ve správním soudnictví stěžovatelka uvádí, že „*odkaz krajského soudu na nepřípustnost obnovy řízení v této věci je neakceptovatelným přičtením legislativní nedůslednosti s. ř. s. stěžovatelce, a to na její úkor*“. V této souvislosti pak odkazuje na nález Ústavního soudu ze dne 4. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 428/06 (veškerá rozhodnutí Ústavního soudu jsou dohledatelná na http://nalus.usoud.cz). Dle názoru stěžovatelky je omezení přípustnosti obnovy řízení na úzký okruh řízení, jak je zakotveno § 114 odst. 1 s. ř. s., v rozporu s ústavním pořádkem, a představuje „legislativní past“. Navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud využil svého oprávnění podle čl. 95 odst. 2

Ústavy ČR a předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení ustanovení § 114 odst. 1 s. ř. s., neboť odnětí možnosti podat návrh na obnovu řízení není v souladu s právem na ochranu před nesprávnými rozhodnutími veřejné správy ve smyslu čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

III. Vyjádření žalovaných

[7.] Žalované Ministerstvo financí se ve svém vyjádření plně ztotožňuje s napadeným usnesením městského soudu a odmítá názor stěžovatelky, že postup soudních orgánů byl v daném případě úzký a formalistický. Ministerstvo financí odkazuje na povahu obnovy řízení jakožto mimořádného opravného prostředku, jenž je přípustný pouze ve výjimečných případech. K obnovení řízení nepostačuje pouhé naplnění *materiální podmínky* obnovy řízení dle § 111 s. ř. s., nýbrž je nutné dostát i podmínce přípustnosti, zakotvené v § 114 s. ř. s. Dané ustanovení v odst. 1 obsahuje taxativní výčet typů soudních řízení, u nichž je obnova řízení přípustná. Jelikož stěžovatelka navrhuje obnovu v rámci řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu dle § 79 a násl. s. ř. s., není v jejím případě splněna pozitivní podmínka přípustnosti dle § 114 odst. 1 s. ř. s., a obnova řízení je proto nepřípustná.

[8.] Ministerstvo financí dále uvádí, že shora citovaný rozsudek městského soudu sp. zn. 9 Ca 324/2005, který byl napaden žalobou na obnovu řízení, přezkoumal Nejvyšší správní soud a rozsudkem sp. zn. 8 Ans 3/2009 kasační stížnost stěžovatelky zamítl. Pokud není podle ustanovení § 114 odst. 2 přípustná obnova řízení proti rozhodnutí o kasační stížnosti, nelze připustit obnovu řízení ani proti rozsudku městského soudu, po němž následovalo pravomocné rozhodnutí o kasační stížnosti.

[9.] Ministerstvo financí závěrem odkazuje na nález Ústavního soudu ze dne 10. 3. 2011, sp. zn. II. ÚS 236/11, týkající se přípustnosti obnovy řízení ve správním soudnictví. Ústavní soud v něm dovodil, že právo na mimořádný opravný prostředek není ústavně zaručeno a lze se jej proto domáhat pouze za podmínek přípustnosti stanovených zákonem.

[10.] Žalované Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo vnitra se ke kasační stížnosti nevyjádřilo.

IV. Posouzení důvodnosti kasační stížnosti

[11.] Nejvyšší správní soud nejprve konstatuje, že stěžovatelka uplatnila všechny možné zákonné kasační důvody, zakotvené v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. S ohledem na podstatu usnesení městského soudu, napadeného kasační stížností, je nicméně zřejmé, že na danou procesní situaci dopadá toliko zvláštní kasační důvod uvedený pod písm. e) cit. zákonného ustanovení, neboť městský soud odmítl podanou žalobu jako nepřípustnou a předmětem přezkumu činěného zdejším soudem je proto výlučně otázka posouzení zákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Hned úvodem je proto třeba uvést, že v tomto řízení nebylo možno jakkoliv se zabývat ani vyjadřovat k argumentaci stěžovatelky, které se týká nesouhlasu s postupem státních orgánů v jednotlivých řízeních, týkajících se uplatňování jejího restitučního nároku, neboť by to přesahovalo daný předmět tohoto řízení o kasační stížnosti.

[12.] K rozporované otázce přípustnosti obnovy řízení ve správním soudnictví Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že návrh na obnovu soudního řízení, systematicky zařazený v dílu druhém hlavy třetí části třetí s. ř. s., je mimořádným opravným prostředkem v soudních řízeních ve věcech správního soudnictví, jenž ve výjimečných případech umožňuje obnovení řízení před správním soudem. Smyslem a účelem obnovy řízení je náprava vad ve skutkových zjištěních vzniklých tím, že soudu nebyly v době vynesení rozhodnutí známy skutečnosti nebo důkazy způsobilé vnést odlišný pohled na skutkový stav věci i následné právní posouzení. Ustanovení § 111 s. ř. s. k tomu uvádí, že řízení ukončené pravomocným rozsudkem se na návrh účastníka obnoví, jestliže vyšly najevo důkazy nebo skutečnosti, které bez jeho viny nebyly nebo nemohly být v původním řízení uplatněny, popřípadě bylo jinak rozhodnuto o předběžné otázce, jestliže výsledek obnoveného řízení může být pro něj příznivější. Obnova řízení, i kdyby byly dány „materiální“ podmínky definované v citovaném ustanovení § 111 s. ř. s., ovšem není přípustná vždy, nýbrž jen za splnění dalších velmi striktních podmínek, které stanoví v první řadě § 114 s. ř. s.

[13.] Podmínky přípustnosti jsou v tomto ustanovení vymezeny v první řadě pozitivně v tom smyslu, že přípustná je obnova jen u těch druhů řízení, které zákon výslovně vyjmenovává – jsou to řízení o ochraně před zásahem správního orgánu a řízení ve věcech politických stran a politických hnutí [§ 114 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.]. Jelikož se nepochybně jedná o vymezení taxativní, *a contrario* nutně platí, že v jiných typech řízení než zde uvedených obnova přípustná není. Soud má za to, že se jedná o natolik jednoznačné zákonné ustanovení, že jeho jakýkoliv jiný výklad by byl v přímém rozporu s jeho jazykovým vyjádřením i smyslem.

[14.] Ustanovení § 114 s. ř. s. dále zakotvuje negativní podmínky přípustnosti obnovy řízení. I když se jedná o některý ze dvou shora popsaných taxativně vymezených druhů řízení, ani tehdy není obnova přípustná vždy. Přípustná je pouze tehdy, nejedná-li se o návrh na obnovu řízení proti rozhodnutí o kasační stížnosti (§ 114 odst. 2 s. ř. s.), a nejde-li o návrh směřující jen proti důvodům rozhodnutí nebo proti výroku o nákladech řízení (ust. § 114 odst. 3 s. ř. s.).

[15.] V případě stěžovatelky je zcela nesporné, že není splněna pozitivní podmínka dle § 114 odst. 1 s. ř. s., neboť se stěžovatelka domáhá obnovy řízení o ochraně proti nečinnosti správního orgánu dle § 79 s. ř. s., jež zjevně není ani řízením o ochraně před zásahem správního orgánu, ani řízením ve věcech politických stran a politických hnutí. Lze tedy konstatovat, že v daném případě není splněna jedna z nutných podmínek přípustnosti obnovy řízení (srov. k uvedenému závěru též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2005, č. j. 4 As 17/2004 – 55, ze dne 27. 4. 2006, č. j. 2 Afs 161/2005 - 113, ze dne 4. 10. 2007, č. j. 9 Afs 132/2007 - 41).

[16.] Nejvyšší správní soud k námitce stěžovatelky o neústavnosti úpravy přípustnosti obnovy řízení uvádí, že zákonné řešení přípustnosti obnovy soudního řízení ve věcech správního soudnictví i jeho dosavadní judikatorní výklad shledává jako ústavně konformní. Dle názoru Nejvyššího správního soudu není dán žádný přesvědčivý ústavně právní důvod pro rozšíření přípustnosti tohoto mimořádného opravného prostředku nad stávající zákonný rámec. Shodné stanovisko zastává ve své judikatuře konstantně i Ústavní soud (srov. např. usnesení ze dne 14. 6. 2012, sp. zn. III.ÚS 1106/12, a usnesení ze dne 10.3.2011, sp. zn. II. ÚS 236/11). Za této situace Nejvyšší správní soud neshledal žádný

rozumný důvod, pro který by měl postupovat podle čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR, jak požaduje stěžovatelka, a podal Ústavnímu soudu návrh na zrušení ustanovení § 114 odst. 1 s. ř. s.

[17.] Právo na mimořádný opravný prostředek totiž není zaručeno Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod ani ústavním pořádkem. Jak k tomu uvedl Ústavní soud, „*domáhá-li se stěžovatel, s odkazem na obecné principy spravedlnosti vyplývající z Listiny a Evropské úmluvy, rozšíření přípustnosti tohoto mimořádného opravného prostředku nad zákonný rámec, je na místě podotknout, že právo na mimořádný opravný prostředek není ústavně zaručeno. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ve svém čl. 6 nenutí smluvní státy k vytváření odvolacích nebo kasačních soudů, resp. k zakotvení řádných a mimořádných opravných prostředků (s výjimkou práva na odvolání v trestním řízení dle čl. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě), tento požadavek nevyplývá ani z Listiny. Pokud stát takový prostředek ochrany práv do svého právního řádu zakomponuje, je soud povinen interpretovat a aplikovat podmínky přípustnosti tohoto prostředku tak, aby byly dodrženy maximy práva na spravedlivý proces, jinými slovy nemůže jej odmítnout, aniž by pro takový postup byly splněny zákonné předpoklady. V daném případě je však pravidlo přípustnosti obnovy ve správním soudnictví zcela jasné a jednoznačné, nedovoluje tudíž jiný výklad, než v projednávané věci učinily obecné soudy*“ (cit. usnesení sp. zn. II. ÚS 236/11).

[18.] Nejvyššímu správnímu soudu proto závěrem nezbývá než konstatovat, že stěžovatelka navrhovala obnovu řízení ve věci, v níž obnova řízení zákonem výslovně přípustná není a městský soud proto postupoval zcela v souladu se zákonem, když žalobu odmítl jako nepřípustnou [§ 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Ze všech shora vyložených důvodů soud uzavírá, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

[19.] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka v řízení úspěch neměla a žalovaným žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly; proto jim Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. ledna 2013

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu